

01 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Στα πλαίσια του προγράμματος:
Η Χρήση της Φωτογραφίας στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Με την χρηματοδότηση:

Τι είναι η Βιώσιμη Ανάπτυξη;

- Η ικανότητα να συνεχίσουμε...

Να διατηρήσεις κάτι σημαίνει να καταφέρεις αυτό να συνεχιστεί για ένα μακρύ χρονικό διάστημα

Τι είναι η βιώσιμη ανάπτυξη;

- Ο όρος "βιώσιμη ανάπτυξη" έχει γίνει κοινός τόπος στην κυρίαρχη πολιτική και διακυβέρνηση.
- Ωστόσο, δεν γνωρίζουν όλοι/ες τι πραγματικά σημαίνει.
- Δεν υπάρχει καθορισμένη ερμηνεία (ορισμός) και κάθε τομέας έχει χρησιμοποιήσει τον όρο με διάφορους τρόπους

Ο ορισμός της Brundtland (1987)

«η ανάπτυξη η οποία ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες»

Δύο έννοιες κλειδιά:

- Η έννοια των “αναγκών”
- Η έννοια των ορίων που θα ικανοποιούν τις τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες

Ατζέντα 2030

Οι στόχοι της βιώσιμης ανάπτυξης (SDGs)

Ένα σύνολο 17 στόχων για το μέλλον του κόσμου, μέχρι το 2030

- Ένα σύνολο 169 λεπτομερών υπο-στόχων
- Αποτέλεσμα τριετούς διαπραγμάτευσης στα Ηνωμένα Έθνη
- Συμφωνήθηκαν από σχεδόν όλες τις χώρες του κόσμου, στις 25 Σεπτεμβρίου 2015

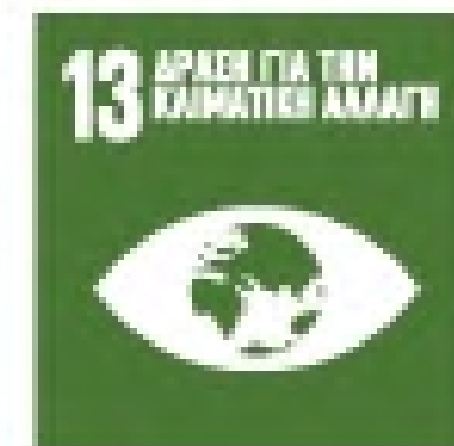

Τι είναι καινούριο και τι διαφορετικό για τους 17 στόχους

Πρώτον, και πιο σημαντικό, είναι ότι αυτοί οι στόχοι ισχύουν για κάθε έθνος ... και για κάθε τομέα. Πόλεις, επιχειρήσεις, σχολεία, οργανώσεις, όλοι προκαλούνται να ενεργήσουν. **Αυτό ονομάζεται Καθολικότητα**

Δεύτερον, αναγνωρίζεται ότι οι στόχοι είναι όλοι αλληλοσυνδεδεμένοι, σε ένα σύστημα. Δεν μπορούμε να επιτύχουμε μόνο ένα στόχο. Πρέπει να τα επιτύχουμε όλα. **Αυτό ονομάζεται Ενσωμάτωση**

Τέλος, είναι ευρέως αποδεκτό ότι η επίτευξη αυτών των στόχων προϋποθέτει πολύ μεγάλες θεμελιώδεις αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο ζούμε στη Γη. **Αυτό ονομάζεται Μεταμόρφωση**

Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2030

- 1- να εξαιρεθεί η φτώχεια παντού
- 2- να εξαιρεθεί η πείνα, να επιτευχθεί η ασφάλεια τροφής και η βελτιωμένη διατροφή και να προωθηθεί η βιώσιμη γεωργία
- 3- να εξασφαλιστεί η υγιεινή ζωή και να παραχθεί η ευημερία για όλες τις ηλικιακές ομάδες
- 4- Διασφάλιση μιας δίκαιης, ποιοτικής εκπαίδευσης που στοχεύει στην ισότητα, και προώθηση ευκαιριών διά βίου μάθησης για όλους και για όλες
- 5- Ισότητα των φύλων και ενδυνάμωση των γυναικών και των κοριτσιών

Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2030

- 6- Να εξασφαλίσουμε τη διάθεση και τη βιώσιμη διαχείριση του νερού και των συνθηκών υγιεινής διαβίωσης για όλους/ες
- 7- Εξασφάλιση πρόσβασης σε προσιτή, αξιόπιστη, βιώσιμη και σύγχρονη ενέργεια για όλους/ες
- 8- Προώθηση βιώσιμης, χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης και αξιοπρεπούς εργασίας για όλους/ες
- 7- Εξασφάλιση πρόσβασης σε προσιτή, αξιόπιστη, βιώσιμη και σύγχρονη ενέργεια για όλους/ες
- 9- Δημιουργία ανθεκτικών υποδομών, προώθηση της βιώσιμης βιομηχανοποίησης χωρίς αποκλεισμούς και προώθηση της καινοτομίας

Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2030

10- Μείωση της ανισότητας μεταξύ των χωρών αλλά και μέσα στις ίδιες τις χώρες

11- Να γίνουν οι πόλεις και οι οικισμοί ασφαλείς, χωρίς αποκλεισμούς, ανθεκτικές και βιώσιμες

12 – Εξασφάλιση βιώσιμης κατανάλωσης και μοντέλων παραγωγής

13- Να ληφθούν επείγοντως μέτρα για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της

14- Να διατηρηθούν και να χρησιμοποιηθούν βιώσιμα οι ωκεανοί, οι θάλασσες και οι θαλάσσιοι πόροι για τη βιώσιμη ανάπτυξη

Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2030

15- Να προστατευθεί, να αποκατασταθεί και να προωθηθεί η αειφόρος χρήση των χερσαίων οικοσυστημάτων, να διαχειρίζονται βιώσιμα τα δάση, να καταπολεμηθεί η ερήμωση, να ανασταλεί και να αναστραφεί η υποβάθμιση της γης και να ανασταλεί η απώλεια της βιοποικιλότητας

16- Να προωθηθούν ειρηνικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες για τη βιώσιμη ανάπτυξη, να προαχθεί η πρόσβαση στη δικαιοσύνη για όλους/ες και να δημιουργηθούν αποτελεσματικοί, υπεύθυνοι και χωρίς αποκλεισμούς θεσμοί σε όλα τα επίπεδα

17- Να ενισχυθούν τα μέσα υλοποίησης και αναζωογόνησης της παγκόσμιας εταιρικής σχέσης για την βιώσιμη ανάπτυξη

Το επίπεδο βιωσιμότητας στην Ελλάδα

Η ευαισθησία των ελληνικών οικοσυστημάτων (αστικών ή φυσικών), η έλλειψη ολοκληρωμένου αναπτυξιακού σχεδιασμού και η αδυναμία των υφιστάμενων κοινωνικών και διοικητικών δομών να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν επιτυχώς μια ολοκληρωμένη πολιτική βιώσιμης ανάπτυξης αποτελούν παραδείγματα χαμηλών επιπέδων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης στην Ελλάδα. Προηγούμενες προσπάθειες για την αειφόρο ανάπτυξη στην Ελλάδα χαρακτηρίστηκαν από έλλειψη οργάνωσης.

Οι Τρεις Πυλώνες της Εκπαίδευσης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

1. Περιβαλλοντική βιωσιμότητα
2. Κοινωνική δικαιοσύνη
3. Οικονομική ανάπτυξη

Αυτοί οι πυλώνες είναι αλληλένδετοι και αλληλοεξαρτώμενοι και πρέπει να αντιμετωπιστούν ταυτόχρονα προκειμένου να επιτευχθεί μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα.

Η περιβαλλοντική βιωσιμότητα αναφέρεται στην ανάγκη προστασίας και διατήρησης των φυσικών πόρων, μείωσης των αποβλήτων, της ρύπανσης και προώθησης της βιοποικιλότητας.

Η κοινωνική δικαιοσύνη περιλαμβάνει την αντιμετώπιση ζητημάτων ανισότητας και διακρίσεων, την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της κοινωνικής συνοχής.

Η οικονομική ανάπτυξη επικεντρώνεται στη δημιουργία μιας βιώσιμης οικονομίας που καλύπτει τις ανάγκες όλων των ανθρώπων χωρίς

Try Pitch διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η εκπαίδευση είναι απαραίτητη για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών, οι οποίοι στοχεύουν στον τερματισμό της φτώχειας, την προστασία του πλανήτη και τη διασφάλιση της ευημερίας για όλους. Η εκπαίδευση διαδραματίζει βασικό ρόλο στην επίτευξη αυτών των στόχων παρέχοντας στα άτομα τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις αξίες που χρειάζονται για να γίνουν ενεργοί παγκόσμιοι πολίτες που μπορούν να συμβάλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Μέσω της εκπαίδευσης, τα άτομα μαθαίνουν για τους βιώσιμους τρόπους ζωής, τη διατήρηση του περιβάλλοντος, την κοινωνική δικαιοσύνη και την οικονομική ανάπτυξη. Αναπτύσσουν επίσης δεξιότητες κριτικής σκέψης, επίλυσης προβλημάτων και συνεργασίας που είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση σύνθετων προκλήσεων βιωσιμότητας.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Παρά τη σημασία της, η εφαρμογή της εκπαίδευσης μπορεί να είναι δύσκολη λόγω διαφόρων παραγόντων, όπως η έλλειψη πολιτικής βούλησης, η περιορισμένη χρηματοδότηση και η αντίσταση στην αλλαγή.

Ωστόσο, υπάρχουν επίσης πολλές ευκαιρίες για την προώθηση της εκπαίδευσης, όπως μέσω πρωτοβουλιών που βασίζονται στην κοινότητα, συνεργασιών μεταξύ σχολείων και τοπικών οργανισμών και της χρήσης τεχνολογίας για τη διευκόλυνση της μάθησης.

Προκειμένου να εφαρμοστεί με επιτυχία, είναι σημαντικό να συμμετέχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών, των δασκάλων, των γονέων, των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και των μελών της κοινότητας

Παραδείγματα Εκπαίδευσης για Βιώσιμη Ανάπτυξη σε Δράση

– COMMUNITY IN DISGUISE

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1. Ένα παράδειγμα είναι το Εθνικό Δίκτυο Πράσινων Σχολείων, το οποίο υποστηρίζει τα σχολεία στην ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στις λειτουργίες, το πρόγραμμα σπουδών και τον πολιτισμό τους.
2. Ένα άλλο παράδειγμα είναι το Δίκτυο Προγράμματος Συνδεδεμένων Σχολείων της UNESCO, το οποίο προωθεί την ΕΑΑ μέσω ενός δικτύου με περισσότερα από 11.000 σχολεία σε 182 χώρες. Μέσω αυτού του δικτύου, μαθητές και δάσκαλοι συμμετέχουν σε έργα και δραστηριότητες που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη, όπως η εξοικονόμηση ενέργειας, η μείωση των απορριμμάτων και η διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Η Χρήση της Φωτογραφίας στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση:

Η πλήρης εμπλοκή των σπουδαστών στη μάθηση επιτυγχάνεται με τη χρήση μεθόδων ενεργητικής παρά παθητικής μάθησης. Η χρήση τεχνικών ενεργητικής μάθησης έχει πολλά πλεονεκτήματα: μπορεί να δημιουργήσει περισσότερα κίνητρα για μάθηση, να αυξήσει την περιέργεια, να διευκολύνει τη συγκράτηση πληροφορήσης, να βελτιώσει την επίδοση στο μάθημα και να καλλιεργήσει την ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης.

Για να ενθαρρύνει την επίτευξη των παραπάνω στόχων στην περιβαλλοντική εκπαίδευση η πιο κατάλληλη προσέγγιση είναι αυτή της ενεργητικής μάθησης κάνοντας χρήση φωτογραφιών.

Στην ενεργητική μάθηση οι εκπαιδευόμενοι δεν είναι απλά αποδέκτες πληροφορήσης αλλά και συμμετέχουν και πράττουν (McKeachie 2001). Έρευνες που έχουν διεξαχθεί προτείνουν ότι η χρήση τεχνικών ενεργητικής μάθησης έχει πολλά πλεονεκτήματα.

Η αξία της φωτογραφίας στη διδασκαλία και μάθηση

- Η φωτογραφία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να προσελκύσει, αλλά και να διατηρήσει την προσοχή, να διευκολύνει μειώνοντας το φόρτο της συνεχούς προφορικής πληροφόρησης στη μνήμη, να εξοικονομήσει χρόνο, να εικονογραφήσει σχέσεις, να ψυχαγωγήσει, να παγιώσει, να προκαλέσει, να αναπτύξει αναλυτικές δεξιότητες.
- Η φωτογραφία μπορεί ακόμη να αξιοποιηθεί στη διδακτική πράξη για να φωτίσει, να εξηγήσει, να συγκινήσει ή να σοκάρει, αλλά και για να ευαισθητοποιήσει, ώστε να αναπτυχθεί ενσυναίσθηση στους σπουδαστές καθώς και ενθουσιασμός και ενδιαφέρον για ποικίλες όψεις και πτυχές της πραγματικότητας
- Η χρήση της φωτογραφίας είναι ιδιαίτερα χρήσιμη σε περιπτώσεις όπου το ακροατήριο στο οποίο απευθύνεται στερείται προσωπικής εμπειρίας για το υπό συζήτηση ζήτημα. Στις περιπτώσεις αυτές οι φωτογραφίες που επιλέγονται για χρήση απομακρύνουν τα εμπόδια για μάθηση, π.χ. στερεότυπα, και παρέχουν κάποια κοινή βάση πληροφόρησης, την οποία, όλοι οι συμμετέχοντες, και οι διδάσκοντες και οι διδασκόμενοι, μπορούν να χρησιμοποιήσουν ανά πάσα στιγμή

Βασικοί κανόνες αξιοποίησης της φωτογραφίας στη διδασκαλία και μάθηση

Σημείο αναφοράς κάθε εκπαιδευτικής δραστηριότητας αποτελεί η διατύπωση των στόχων της δραστηριότητας αυτής. Το βασικό ερώτημα που πρέπει να θέτει ο διδάσκων στον εαυτό του είναι «Τι πρέπει να μπορούν να κάνουν οι σπουδαστές στο τέλος μιας δραστηριότητας;» Οι στόχοι πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια και συντομία. Η διατύπωση των στόχων μιας δραστηριότητας αποτελεί το 25% της επιτυχίας της προσπάθειας αυτής

Δεν πρέπει να επιδεικνύονται πολλές φωτογραφίες. Μερικές καλά επιλεγμένες εικόνες είναι περισσότερο αποτελεσματικές απ' ότι ο βομβαρδισμός φωτογραφιών. Αρκεί μια φωτογραφία για κάθε ένα από τα κύρια σημεία που πρέπει να θιχθούν.

Κάθε φωτογραφία πρέπει να συνοδεύεται από λεκτική επεξήγηση του περιεχομένου της εικόνας. Στην επεξήγηση αυτή πρέπει να συμπεριλαμβάνεται η διασαφήνιση νέων όρων, εννοιών, αρχών κλπ., που πιθανότατα είναι άγνωστες στο ακροατήριο

COMMUNITY IN DISGUISE

Κάθε είδους προφορική επεξήγηση είναι σημαντικό να ακολουθείται από συζήτηση για το πως το ακροατήριο μπορεί να ωφεληθεί από την επίδειξη της εικόνας και τη λεκτική επεξήγηση που ακολούθησε. Σημαντική προϋπόθεση για την επιτυχία της συζήτησης αυτής αποτελεί η ποιότητα των ερωτήσεων που χρησιμοποιούνται. Οι καλές ερωτήσεις είναι σαφείς, σύντομες, χρησιμοποιούν γλώσσα προσιτή, προκαλούν τη σκέψη και προωθούν την αξιοποίηση της πληροφόρησης που παρέχεται

ΜΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ: ΟΙ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΩΝ ΛΙΒΑΔΙΚΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Case Study:

Οι Διαταραχές των Λιβαδικών Οικοσυστημάτων

Φωτογραφίες

1. Εκτεταμένη εκχέρσωση λιβαδικών εκτάσεων
2. Έντονη και αλόγιστη βόσκηση από τα κτηνοτροφικά ζώα
3. Συχνές και καταστροφικές πυρκαγιές

Στόχοι

1. Δημιουργία ενδιαφέροντος για τις διαταραχές των λιβαδικών οικο-συστημάτων
2. Εξέταση και ερμηνεία των φωτογραφιών
3. Δημιουργία ερεθισμάτων για σκέψη

Φωτογραφία 1: Εκτεταμένη εκχέρσωση λιβαδικών εκτάσεων

Τα λιβάδια δεν χρησιμοποιήθηκαν ορθολογικά από τον άνθρωπο. Οι αλόγιστες ανθρώπινες επεμβάσεις με την εκτεταμένη εκχέρσωση λιβαδικών εκτάσεων και τη μετατροπή τους σε γεωργικές καλλιέργειες μείωσε σημαντικά την επιφάνειά τους και διέσπασε τη συνέχεια και τη συνοχή τους. Η φωτογραφία αναφέρεται σε τοποθεσία της περιοχής Απολλωνίας – Μελισσουργού του Νομού Θεσσαλονίκης, νότια της λίμνης Βόλβης. Στη φωτογραφία διακρίνονται θαμνοσκεπείς εκτάσεις, όπου κυριαρχεί το πουρνάρι (*Quercus coccifera*), που προορίζονται για βόσκηση από μικρά κτηνοτροφικά ζώα (κυρίως γίδια). Οι εκτάσεις αυτές έχουν διασπαστεί από την εκχέρσωση και την αλλαγή χρήσης σε γεωργικές καλλιέργειες. Η σταυλική εγκατάσταση των ζώων (μαντρί) έχει περιοριστεί ανάμεσα στα πουρνάρια και δυσκολεύει αντίστοιχα τη διακίνηση των ζώων.

Φωτογραφία 2: Συχνές και καταστροφικές πυρκαγιές

Οι συχνές και καταστροφικές πυρκαγιές έχουν ανατρέψει τη διαδοχή της βλάστησης και έχουν οδηγήσει στην υποβάθμιση του παραγωγικού δυναμικού των δασών και δασικών – λιβαδικών εκτάσεων της χώρας. Η αποτέφρωση της υπέργεια βλάστησης και η απογύμνωση του εδάφους οδηγεί στη διάβρωση με τις πρώτες φθινοπωρινές βροχές. Για την αποκατάσταση της λιβαδικής βλάστησης απαιτούνται 1 – 10 έτη ανάλογα με τον τύπο της βλάστησης που επικρατεί σε κάθε περιοχή. Έτσι, το λιβαδικό οικοσύστημα υποβαθμίζεται.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Ποιο / ποια είναι τα κύριο μήνυμα (-τα) της κάθε φωτογραφίας; Ποια είναι τα δευτερεύοντα μηνύματα της κάθε φωτογραφίας;
- Τι ερωτήματα εγείρει η κάθε φωτογραφία; Που θα μπορούσατε να βρείτε απαντήσεις για τα ερωτήματα αυτά;
- Σε κλίμακα από το 1 (πολύ αναποτελεσματικό) έως το 5 (πολύ αποτελεσματικό) να βαθμολογήσετε την αποτελεσματικότητα της κάθε φωτογραφίας ως εργαλείο διδασκαλίας / μάθησης. Γιατί δώσατε τη συγκεκριμένη βαθμολογία;

Με την χρηματοδότηση:

